

Oikeusministeriö

Viite
OM 1/41/2011, OM018:00/2011

Asia
Oikeusministeriön lausuntopyyntö; isyyslain uudistamiseen liittyvät valtioneuvoston asetukset

Oikeusministeriö on pyytänyt ulkoasiainministeriöltä lausuntoa ehdotuksista valtioneuvoston asetuksiksi

- 1) eräistä toimenpiteistä ja asiakirjoista isyysasioissa sekä
- 2) oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta ja lääketieteellisestä selvityksestä

Ulkoasiainministeriö lausuu ehdotuksista siltä osin kuin ne käsittävät ulkoasiainministeriön toimialaan kuuluvia asioita.

1) Valtioneuvoston asetus eräistä toimenpiteistä ja asiakirjoista isyysasioissa

Ulkoasiainministeriö ja edustustot antavat virka-apua Suomen sosiaaliviranomaisille isyyden selvittämiseksi sekä isyyden tunnustamisen vastaanottamiseksi silloin, kun asiaan osallinen asuu ulkomailla.

Isyyslain 21 §:n mukaan tunnustamislauseman, hyväksymisen tai suullisen kuulemisen vastaanottajan tulee todeta tunnustamislauseman tai hyväksymisen antajan tai kuultavan henkilöllisyys henkilöllisyystodistuksen perusteella tai muulla tähän verrattavalla, luotettavalla tavalla. Mikäli henkilöllä ei ole luotettavaa asiakirjaa henkilöllisyydestään, on isyyden vahvistamisen edellytyksenä isyyslain 26 §:n 2 momentin mukaan aina oikeusgeneettinen isyystutkimus.

Ehdotetun asetuksen 3 §:ssä on lueteltu tyhjentävästi henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävät asiakirjat. Ulkoasiainministeriö pitää kannatettavana, että asetuksella annetaan tarkentava säännös niistä asiakirjoista, joita voidaan pitää isyyslain 21 §:ssä tarkoitettuna henkilöllisyystodistuksena tai muuna tähän verrattavana luotettavana henkilöllisyyttä todentavana asiakirjana. Ulkoasiainministeriön näkemyksen mukaan ehdotettu sääntely paitsi selkeyttää luotettavan asiakirjan määritelmää myös yhdenmukaistaa henkilöllisyyden toteamiseen liittyvää menettelyä edustustoissa.

Koska edustustot hoitavat isyysasioita paljon sekä Euroopassa että Euroopan ulkopuolella, pitää ulkoasiainministeriö ehdotettua luetteloa hyväksyttävistä henkilöllisyysasiakirjoista kattavana ja perusteltuna. Ihmisten kansainvälisen kanssakäymisen edelleen lisääntyessä on tärkeää, että isyyden vahvistamismenettelyn yhteydessä henkilöllisyyden voi todentaa myös vieraan valtion viranomaisen myöntämällä asiakirjalla, jolloin oikeusgeneettistä isyystutkimusta ei lähtökohtaisesti tarvita, ellei isyyskysymykseen liity epäselvyyksiä.

Ulkoasiainministeriö kiinnittää lisäksi huomiota asetusehdotuksen perusteluissa esitettyyn vieraan valtion lain muotoa ja menettelyä noudattaen annetun tunnustamislauseman vastaanottamiseen. Ehdotuksen perusteluiden mukaan "On kuitenkin huomattava, että isyyslain 18 §:n 4 momentin mukaan tunnustamislausema voidaan vieraassa valtiossa antaa myös noudattaen sitä muotoa ja menettelyä, jota kyseisen valtion lain mukaan on noudatettava. Jos henkilöllisyyden toteamisesta on kyseisessä valtiossa erikseen säädetty, voidaan vieraassa valtiossa hyväksyä myös tuossa valtiossa hyväksyttävänä pidettävä todistus henkilöllisyydestä. Tämä mahdollisuus koskee lähinnä tunnustamista, joka annetaan Suomen edustustossa ulkomailla. Edustustoilla katsotaan olevan hyvä mahdollisuus perehtyä sijaintivaltiossaan hyväksyttäviin henkilöllisyystodistuksiin." Ulkoasiainministeriö huomauttaa, että Suomen ulkomaan edustustojen toimivalta isyysasioissa perustuu isyyslakiin, ja edustustot ottavat tunnustamislausemia vastaan vain Suomen lain muotoa ja menettelyä noudattaen. Mikäli tunnustamislausema annetaan vieraan valtion lakia noudattaen, on tunnustamislausema annettava kyseisen valtion viranomaisen edessä.

2) Valtioneuvoston asetus oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta ja lääketieteellisestä selvityksestä

Isyyslain 9 §:n mukaan epäselvän isyyskysymyksen selvittämiseksi voidaan tehdä oikeusgeneettinen isyystutkimus, jos mies pyytää tutkimusta tai jos lastenvalvoja muuten katsoo sen tarpeelliseksi. Lisäksi isyyslain 26 §:n 2 momentin mukaan isyys voidaan vahvistaa, vaikka miehen tai äidin henkilöllisyyttä ja perhesiteitä osoittavat asiakirjat ovat puutteelliset, jos oikeusgeneettinen isyystutkimus kuitenkin osoittaa, että mies on lapsen isä.

Näyte tutkimusta varten on ensisijassa solunäyte suun limakalvolta, joka voidaan ottaa myös Suomen edustuston virkamiehen valvonnassa.

Ehdotetun asetuksen 1 §:ssä säädetään oikeusgeneettistä isyystutkimusta varten tarvittavan näytteen ottamisesta ja näytteen antajan henkilöllisyyden toteamisesta. Ehdotuksen mukaan tutkittavan on ennen näytteen antamista selvitettävä henkilöllisyytensä henkilöllisyystodistuksella tai muulla siihen verrattavalla luotettavalla tavalla. Sen sijaan jos oikeusgeneettinen isyystutkimus tehdään isyyslain 26 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa siksi, että miehen tai äidin henkilöllisyyttä ja perhesiteitä osoittavat asiakirjat ovat puutteelliset, näyte voidaan ottaa, vaikka tutkittavan henkilöllisyyttä ei ole voitu luotettavasti todentaa.

Isyyden tunnustamisia ja selvittämiä toimitetaan paljon Suomen edustustoissa myös sellaisissa valtioissa, joissa ei ole kattavaa väestörekisterijärjestelmää ja henkilöiden henkilöllisyyttä sekä siviilisäätyä osoittavissa asiakirjoissa voi olla puutteita. Koska isyyslaki kuitenkin mahdollistaa isyyden vahvistamisen myös näissä tilanteissa, on ehdotettu menettely näyt-

teenantajan henkilöllisyyden toteamiseksi ulkoministeriön näkemyksen mukaan perusteltu ja kannatettava.

Ulkoasiainministeriö pitää lisäksi erittäin tärkeänä, että edustustoille annetaan näytteen ottamiseen sekä siihen liittyviin muihin toimenpiteisiin liittyen riittävä koulutus syksyn 2015 aikana, jotta edustustot pystyvät suoriutumaan niille asetetuista velvoitteista.

Kansalaispalvelupäällikkö

Lauri Aaltonen

Lähetystöneuvos

Jussi Tanner

Liitteet

-